

Verbální komunikace

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Výsledky učení – co byste měli umět

Znalosti

Vysvětlit rozdíl mezi objektivním a subjektivním významem slov.

Charakterizovat hlavní komunikační styly.

Charakterizovat pojem paralingvistika a popsat její prvky.

Charakterizovat jednotlivé typy otázek.

Dovednosti

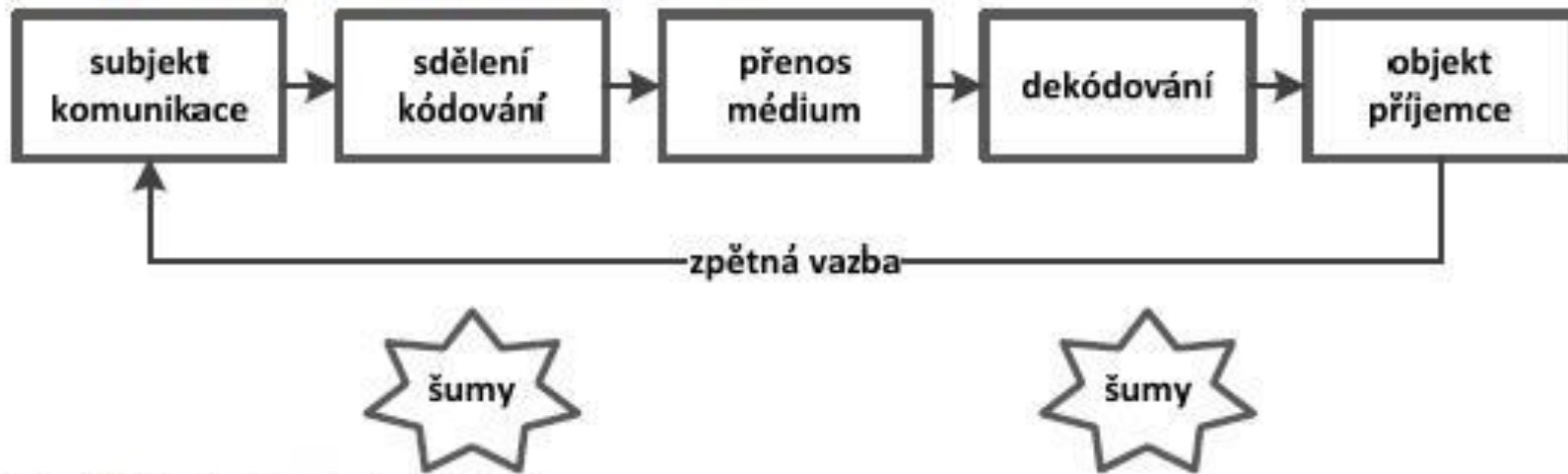
Srovnat rozdíly mezi objektivním a subjektivním významem slov.

Porovnat vybrané komunikační styly.

Identifikovat prvky paralingvistiky v komunikaci.

Formulovat různé typy otázek.

Schéma 3: Model komunikačního procesu

Zdroj: Přikrylová, Jahodová (2010), upraveno

Převzato z ĎURĎA, O. (2016) „Analýza modelu komunikace regionální politiky EU v ČR“. Evaluační teorie a praxe 4(1): s. 25.

Verbální komunikace a její druhy

Vyjadřování pomocí slov, prostřednictvím jazyka.

Druhy verbální komunikace:

přímá x
zprostředkovaná

mluvená x psaná

živá x reprodukováná

Aktivní a pasivní slovní zásoba

Passive vocabulary

Aktivní slovní zásobu zahrnují slova, která běžně aktivně používáme – podle odhadů jich bývá 3 000-10 000.

Pasivní slovní zásoba zahrnuje slova, jejichž význam známe, ale běžně je nepoužíváme.

Jejich počet bývá 4-6 krát vyšší.

Active vocabulary

Významy slov (objektivní a subjektivní)

Slova mohou mít význam **objektivní**, který je pevně daný, **obecně přijímaný**, **neutrální**. Kromě toho mohou mít také význam **subjektivní** – ten bývá **emociální**, a zpravidla **obsahuje** pozitivní či negativní **hodnocení** (např. kmoťr, byrokrat apod.).

Jazykové prostředí – jeho základní prvky

Lidé (kdo mluví ke komu, v jaké roli)

Jejich úmysly (jaký má být cíl sdělení)

Komunikační pravidla (zvyklosti při komunikaci v určitých situacích)

Jazykový styl

Formální

Neformální

Soukromý

Komunikační styly

Agresivní

Prosazování
vlastních
potřeb a
názorů –
často na
úkor
druhých

Pasivní

Vedený
snahou
vyhnout se
konfliktům a
přizpůsobiví
potřebám
druhých

Pasivně- agresivní

Vyjadřující
skryté projevy
nesouhlasu či
odmítání

Asertivní

Vyjadřující
přímo vlastní
názory s
respektem
k názorům
jiných

Adaptivní

Přizpůsobující
se situacím
a partnerům
v komunikaci

Uzavřený komunikační styl a jeho projevy

Jeho jazyk a „definitivnost“ formulací neumožňuje diskuzi.
K jeho typickým projevům patří:

- Rezolutní tvrzení (např. *To je nejlepší film všech dob.*)
- Generalizace (např. *Ty vždycky chodíš pozdě.*)
- Nátlak

Paralingvistika

Doplňování významu sdělení svrchními tóny řeči, které mohou zdůrazňovat, oslabovat, zpochybňovat nebo potvrzovat obsah sdělení. Tyto prvky mohou také vyjadřovat postoje, zaujetí, emoce apod.

- Výška a „barva“ hlasu
- Tón hlasu
- Rychlost řeči
- Plynulost řeči a pauzy
- Slovní „vata“ („jakoby, prostě“ apod.)
- Vady řeči

Otázky v komunikaci

Otevřené

Vyžadují obsáhlejší odpověď než pouhé "ano" nebo "ne,,

Uzavřené

Očekávají konkrétní odpověď.

Sugestivní

Obsahují náznak odpovědi nebo předpoklad, že určitá odpověď je správná.

Reflektivní

Slouží k objasnění a shrnutí toho, co bylo řečeno.

Otázky v komunikaci

Kdy se víc hodí otevřené a kdy víc uzavřené otázky?

Proč nemusí být vhodné používat slovo „proč“?

Otázky v komunikaci

Kdy se víc hodí otevřené a kdy víc uzavřené otázky?

Otevřené otázky se hodí více, když je potřeba získat podrobnější odpovědi. Uzavřené v případě potřeby jednoznačných, rychlých odpovědí (např. v dotaznících, anketách apod.).

Proč nemusí být vhodné používat slovo „proč“?

Může vyznívat jako výčitka – např. Proč jsi to neudělal? Proč jsi přišel tak pozdě?

Shrnutí

Slova mohou mít **objektivní** (neutrální, obecně přijímaný) a **subjektivní** (emociální, hodnotící) **význam**.

V mluvené řeči používáme častěji **aktivní slovní zásobu**, **pasivní slovní zásoba** je zpravidla užívána mimo běžnou konverzaci (v různých specifických prostředích a situacích, v odborném vyjadřování apod.)

Vliv na verbální komunikaci v mluvené formě má **jazykové prostředí** a **jazykový styl**.

Je rozlišováno **několik druhů komunikačních stylů** (agresivní, pasivní pasivně-agresivní, asertivní, adaptivní)

Důležitou složkou verbální komunikace je **dotazování**. Lze rozlišit **otázky otevřené, uzavřené, sugestivní či reflektivní**.